O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM,FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori
G.I. Muxamedov
____
2024 yil “___” ______

TARBIYA
O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60112100-Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi

Chirchiq – 2024

Fan/modul kodi T1604	O'quv yili 2026-2027	Semestr 6	ECTS - Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Tarbiya	60	60	120

2.

I. Fanning mazmuni.

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga kelajak anlodni ma'naviy yuksak fizilatlar egasi qilib tarbiyalashda innovasioi tarbiya texnologiyalarini qonuniyatlarini, jahon tarbiya konsepsiyalari namunalarining qiyosiy tahlili, ta'lim muassasalarida tarbiya fanini o'qitishning shakl, metod va vositalarini o'rgatishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarga tarbnya fanini o'qtishning nazariy-ilmiy, amaliy va metodalogik asoslari haqida bilim berish. tarbiya fanini o'qitish ijtimoiy zapypat sifatida ilmiy-amaliy asoslash, fanni innavasion ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning sifat samaradororligini oshirishga oid bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Tarbiya fanining predmeti, maqsad va vazifalari

Tarbiya – ijtimoiy fan sifatida. Tarbiya fanining predmeti, obyekti, maqsadi, vazifalari, asosiy tushunchalar, metodologiyasi, tadqiqot usullari. Tarbiya fanining boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi.

Tarbiya faninnsh jamiyat va olamni rivojlantirishdagi o'rni. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasin tasdiqlash va uni amalga oshirish chora-tadbirlari to'grisida"gi 2019 yil 31 dekabr 1059- son qarorida belgilangan vazifalar.

2-mavzu. Umumta'lim maktablarida tarbnya fanini joriy etishning dolzarbligi

O'zbekiston Respublikasining ta'lim-tarbiya sohasidagi davlat siyosati, umumta'lim maktablari o'quvchilari uchun "Tarbiya" fani Konsepsiyasining mazmumi va dolzarbligi, Tarbiya fani Milliy tiklanishdan - milliy yuksalish sari g'oyasi asosida tadbiq etilishi, maqsad va vazifalari. Tarbiya fani muammolari, unga an'anaviy va zamonaviy yondashuvlar. Tarbiya fanining dolzarbligi va zarurati.

3-mavzu: Tarbiya fanining Davlat ta'lim standartlari, o'quv dasturlari

Umumiy o'rta ta'limning "Tarbiya" fanining Davlat ta'lim standarti, ta'lim bosqichlari va darajalari, "Tarbiya" fani bo'yicha bitiruvchilarga qo'yiladigan malaka talablari, yangi darslikning avvalgilaridan farqi, dars jarayonlarida amaliy mashg'ulotlarda xorijiy tajribalarning o'rganilishi, Tarbiya fanini o'qitishning

	bosqichma-bosqich joriy etilishi. Umumiy o‘rta ta’lim maktablarida Tarbiya fanini o‘qitishda boshlang‘ich sinf (A2), to‘qqizinchi sinf (A2+), o‘n birinchi sinf (V1) bitiruvchisiga qo‘yiladigan minimal malaka talablari, kompetensiyalar, baholash tartiblari, har bir bosqichda ma’naviy-axloqiy, tafakkur, huquqiy, fuqarolik, iqtisodiy, jismoniy, ekologik, estetik tarbiya turlari. Tarbiya fanining me’yoriy-huquqiy asoslari. **4-mavzu. Tarbiya fani o‘qituvchisiga va darsini tashkil etishga qo‘yiladigan zamonaviy talablar** Bugunung zamonaviy o’qituvchisi qanday bo’ishi kerak? Xozirgi vaqtdagi qanday zamonaviy texnika va texnologiyalarni o’rganishi kerak? O’zining ilmiy salohyatini qay zayilda va qanday manbalar yordamida oshirib borishi kerak. **5-mavzu. Tarbiya fanini o‘qitishning ilmiy, diniy, badiy va falsafiy asoslari** Darsni tashkil etish jarayonida axloqga oid xorij manbalari, o‘zbek olimlarini ta’lim-tarbiya va axloqiy qarashlariga oid bo‘gan ilmiy asarlar hamda maqolalarini o’rganish. Jaxon dinlari, mahalliy va milliy dinlardagi insonyatni tarbiyalashga hamda axloqiy jixatdan yuksaltirishga qaratilgan insonparvarlik g‘oyalari o‘rganish. O‘zbek adiblari tomonidan yozilgan badiy asarlarni tahlil etish. Jamiyatdagi turliy tarbiyaviy hamda axoqiy muamo va vaziyatlarni falsafiy tahlil etish. **6-mavzu. Tarbiya fanini o‘qitishda xalq og‘zaki ijodi namunalari, tarixiy bitiklar, sharq allomalari merosi va badiiy adabiyotlardan foydalanish** Darsda mavzu tahlil etilayotganda o‘zbek xalqi tomonidan o’izdan og’izga o’tib talqin qilib kelinayotgan xikoyalar va qo’yozma shakliga keltirilgan ijod namunalari tahlil etilib ularning tarixiy bitiklardagi aksi o’rganiladi. Sharq allomalarining hozirgi kunga qadar yetib kelib saqlanayotgan ijod namunalarida ta’lim-tarbiya, axloqga oid qarashlar tahlil etiladi. Adiblari tomonidan yozilgan badiy asarlar tahlil etilib undagi inson kamoloti uchun xizmat qiladigan g’oyalar o’rgniladi. **7-mavzu. Uzluksiz ta’lim jarayonida shaxsning ma’naviy kamolotiga oid fazilatlarni shakllantirish** Shaxs ma’naviy kamoloti tushunchasi. Axloqiylik, mehnatsevarlik, vijdon uyg‘oqligi, insonparvarlik kabi fazilatlar. Ta’lim tizimi bosqichlarida shakllantiriladigan shaxs fazilatlarining asosiy komponentlari va ular shakllanishining tarbiyaga bevosita bog‘liqligi. **8-mavzu. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o‘rganish va tahlil etish 5, 6, 7 sinflar misolida** Tarbiya darsligining tuzilish tartibini tahlil etish. Darslikda foydalanilgan manbalar tahlili. Darslikda yoritilgan mavzularni sinflardagi bollalar yosh toifasiga moslik darajasining pedagogik psixologik tahlili.

	9-mavzu. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o'rganish va tahlil etish 8 va 9 sinflar misolida Tarbiya darsligining tuzilish tartibini tahlil etish. Darslikda foydalanilgan manbalar tahlili. Darslikda yoritilgan mavzularni sinflardagi bollalar yosh toifasiga moslik darajasining pedagogik psixologik tahlili. **10-mavzu. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o'rganish va tahlil etish 10 va 11 sinflar misolida** Tarbiya darsligining tuzilish tartibini tahlil etish. Darslikda foydalanilgan manbalar tahlili. Darslikda yoritilgan mavzularni sinflardagi bollalar yosh toifasiga moslik darajasining pedagogik psixologik tahlili. **11-mavzu. Tarbiya fanini o'qitishning tashkiliy shakllari va fanlar aro aloqadorligi** Dars turlari. Amaliy mashg'ulotlari, o'quv ekskursiyalari. Ma'ruza haqida tushuncha va uning asosiy vazifalari. Dars – o'quv ishlarining asosiy tashkiliy shakli, markaziy qismi sifatida. Kombinatsion darslar, yangi materialni o'rganish darslari, bilim, ko'nikma va malakalarni mustahkamlash darslari, mashqlar va amaliy ishlar darslari, umumlashtiruvchi takrorlash darslari, laboratoriya darslari, o'quvchilar bilimini nazorat qilish, tekshirish va baholash darslari, standart bo'lmagan, innovatsion dars shakllari. Amaliy-darslar, konferensiya-darslar, rolli o'yinlar, integrallashgan darslar. **12-mavzu. Tarbiya darslari orqali oilaviy munosabatlarning, inson hayotidagi muhim o'rnini belgilash masalalari** Oila - milliy qadriyatning ajralmas qismi sifatida. Oila yoshlarning ijtimoiy tajriba orttirish maskani. Bolalar va o'smirlarning oilaviy munosabatlar doirasidagi burch va vazifalari hamda huquqlari. **13-mavzu. Dunyo mamlakatlarida shaxs tarbiyasi masalalari** Yaqin va uzoq sharq mamlakatlarida ta'lim-tarbiya masalasi. Sharqona tarbiya, sharqona qarashlar asoqida tarbiyalashning mamalakatlar misolidagi tahlili. Dunyo hamjamiyati tomonidan etrof etilgan diniy, badiy, tarixiy va falsafiy asarlarda shaxs kamoloti masalasi. **14-mavzu. Yosh avlodni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda oila va ta'lim muassasi hamkorligi** Oila ilk tarbiya ochog'i sifatida. O'quvchilarni muvaffaqiyatli ijtimoiy hayotga tayyorlashda ijtimoiy institutlaming o'zaro hamkorligi O'quvchilarda milliy g'urur va iftixor, moddiy va ma naviy merosni asrab-avaylashga qaratilgan insonparvarlik tuyg'usini tarkib topxtirishda oila va ta'lim muassasiming o'zaro samarali munosabatlari. O'sib kelayotgan avlod tarbiyasida ota-onalarga, boshqa millat va madaniyat vakillariga bo'lgan hurmatni umuminsoniy tamoyildan kelib chiqib shakllantirish.

15-mavzu. Shaxsni jamoada tarbiyalash usul va vositali

Jamoa haqida umumiy tushuncha. Jamoani tashkil etish metodikasi. Jamoa va uning turlari. Jamoaning bir maqsadga qaratilganligi. Jamoani tashkil etish usullari. O'quvchilar jamoasi o'ziga xos xususiyatlari. Jamoa orkali yosh avlodda mas'uliyat,majburiyat, huquqiy ong va huquqiy madaniyat, teran dunyoqarash, sog'lom e'tqodlilik, ma'rifatlilik, diniy va milliy bag'rikenglik, ma'naviy, fuqaroviy,madaniyatlararo kabi fazilatlarni shakllantirish usullari. Jamoani pedagogik boshqarish.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Tarbiya fanining predmeti, maqsad va vazifalari
2. Umumta'lim maktablarida tarbnya fanini joriy etishning dolzarbligi.
3. Tarbiya fanining Davlat ta'lim standartlari, o'quv dasturlari.
4. Tarbiya fani o'qituvchisiga va darsini tashkil etishga qo'yiladigan zamonaviy talablar.
5. Tarbiya fanini o'qitishning ilmiy, diniy, badiy va falsafiy asoslari.
6. Tarbiya fanini o'qitishda xalq og'zaki ijodi namunalari, tarixiy bitiklar, sharq allomalari merosi va badiiy adabiyotlardan foydalanish.
7. Uzluksiz ta'lim jarayonida shaxsning ma'naviy kamolotiga oid fazilatlarni shakllantirish.
8. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o'rganish va tahlil etish 5, 6, 7 sinflar misolida.
9. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o'rganish va tahlil etish 8 va 9 sinflar misolida.
10. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o'rganish va tahlil etish 10 va 11 sinflar misolida.
11. Tarbiya fanini o'qitishning tashkiliy shakllari va fanlar aro aloqadorligi.
12. Tarbiya darslari orqali oilaviy munosabatlarning, inson hayotidagi muhim o'rnini belgilash masalalari.
13. Dunyo mamlakatlarida shaxs tarbiyasi masalalari.
14. Yosh avlodni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda oila va ta'lim muassasi hamkorligi.
15. Shaxsni jamoada tarbiyalash usul va vositali.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan nazariy yozma ishlarini bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta mavzu beriladi. Talaba berilgan mavzuni maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan maruza matni va taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

	Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1. Tarbiya fanini o'qitish metodikasi fanining predmeti, maqsad va vazifalari 2. Tarbiya fani xonasini o'qituvchi tomonidan ilmiy-metodik jihozlanishi uchun kerakli ashyolar yig'ma jildini jamlash hamda tahlili. 3. Umumta'lim maktablarida tarbya fanini joriy etishning dolzarbligi va huquqiy asoslari tahlili. 4. Tarbiya fani darsliklari va ularga qo'yiladigan zamonaviy talablar. 5. Tarbiya fanining didaktik asoslari. 6. Tarbiya fanlari darslarida manbalar va qo'shimcha adabiyotlar bilan ishlash. 7. Dars. Uning turlari va tuzilishi. 8. Tarbiya fanini o'qitish metodlari va klassifikatsiyasi. 9. Tarbiya fanida amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish metod va metodikalari. 10. Tarbiya fani o'qituvchisiga qo'yiladigan zamonaviy talablar. 11. Darsini tashkil etishga qo'yiladigan zamonaviy talablar. 12. Tarbiya darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish. 13. Tarbiya darslarida axborot texnologiyalardan foydalanish. 14. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o'rganish va tahlil etish 5 sinf misolida. 15. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o'rganish va tahlil etish 6 sinf misolida. 16. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o'rganish va tahlil etish 7 sinf misolida. 17. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o'rganish va tahlil etish 8 sinf misolida. 18. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o'rganish va tahlil etish 9 sinf misolida. 19. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o'rganish va tahlil etish 10 sinf misolida. 20. Maktab tarbiya darsliklaridagi mavzularni o'rganish va tahlil etish 11 sinf misolida. 21. Tarbiya fani bo'yicha sinfdan tashqari olib boriladigan ishlar va mustaqil ta'limni tashkil etish. 22. Tarbiya fanini o'qitishning tashkiliy shakllari va fanlar aro aloqadorligi. 23. Tarbiya fanini o'qitishning ilmiy asoslari. 24. Tarbiya fanini o'qitishning diniy asoslari. 25. Tarbiya fanini o'qitishning badiy asoslari. 26. Tarbiya fanini o'qitishning falsafiy asoslari. 27. Tarbiya fanini o'qitishda xalq og'zaki ijodi namunalaridan foydalanish. 28. Tarbiya fanini o'qitishda tarixiy bitiklardan foydalanish. 29. Tarbiya fanini o'qitishda sharq allomalari merosidan foydalanish. 30. Muqaddas kitoblarda barkamol shaxsni tarbiyalashdagi ahamiyati 31. Sharq allomalari ma'naviy merosining barkamol shaxsni tarbiyalashdagi ahamiyati

	32. Tarbiya fanini o'qitish jarayonida o'quvchilar o'z huquqlarini himoya qilishga va ularning qonuniy manfaatlarini ta'minlashga o'rgatish. 33. Tarbiya fani orqali o'quvchilarda faol fuqarolik pozitsiyasini shakllantirish. 34. Tarbiya darslari orqali oilaviy munosabatlarning, inson hayotidagi muhim o'rnini belgilash masalalari 35. Yosh avlodni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda oila va ta'lim muassasi hamkorligi 36. Yosh avlodni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda oilaning o'rni 37. Yosh avlodni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda ta'lim muassasining o'rni va ahamiyati 38. Yosh avlodni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda oila va ta'lim muassasi hamkorligi 39. Shaxsni jamoada tarbiyalash usul va vositali 40. Dunyo mamlakatlarida shaxs tarbiyasi masalalari. 41. Yaqin sharq mamlakatlari ta'lim tarbiya tizimi. 42. Uzoq sharq mamlakatlari ta'lim tarbiya tizimi. 43. Osyo mamlakatlari ta'lim tarbiya tizimi. 44. Amerika qitasi mamlakatlarida ta'lim tarbiya tizimi. 45. Yevropa davlatlarida ta'lim tarbiya tizimi. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan refaratlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	**VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:** - talaba globallashuv jarayonida chetdan kirib kelayotgan yot unsurlarga qarshi tura olishda, o'sib kelayotgan kelajak avlodning to'g'ri shakllanishida "Tarbiya" fanini o'qitishni to'g'ri tashkil qilinishiga bog'liqligi masalasida ***tasavvur va bilimga ega bo'lishi;*** - "Tarbiya" darslarini tashkil qilishda dars o'tishning zamonaviy interfaol metodlarini qo'llay olishi, talabalarning olgan nazariy bilimlarini amaliyotda qo'llash metodlarini, darsni tashkil etish, dars va uni turlarini ajratish, darsda turli xil manbalardan, vositalardan foydalanish usullarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi***; - talaba fan mavzusiga mos ravishda dars turini tashkil qilish, qaysi metodni qo'llash lozimligi bo'yicha yechimlar qabul qilish bo'yicha bilim va ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
4.	**VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hioya qilish uchun loyihalar

5.	**IX. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	**X. Asosiy adabiyotlar:** 1. Toshtemirova S., G'affarova G., Koshonova N. Tarbiya fanlarini o'qitish metodikasi. Darslik. -Toshkent: "ISHONCHLI HAMKOR", 2023. – 384 b. 2. Тожибоева Д., Йўлдошев А. Махсус фанларни ўқитиш методикаси. - Т., 2009. 3. Зиёмухамедова С. Янги педагогик технологиялар. – Т., 2002. **XI. Qo'shimcha adabiyotlar** 1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston", 2023. – 120 bet. 2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 6-iyuldagi "Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida "Tarbiya" fanini bosqichma-bosqich amaliyotga joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida" 422-sonli Qarori. Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 07.07.2020-y., 09/20/422/1033-son 3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. - Toshkent, 2021. - 464 b. 4. Олимов Ш. Маънавий-ахлоқий тарбия асослари. Монография. - Т.: Фан ва технология, 2015. – 228 б. 5. "Умумий ўрта таълим муассасалари ўқувчилари учун «Тарбия» фани концепцияси. https://lex.uz/ru/docs/4885018 6. Тарбия. Энциклопедия. – Т.: Ўзбекистон миллий энциклопедияси, 2010. 7. Quronov M. va b. 5-sinf Tarbiya darsligi. - T.: G`.G`ulom, 2020. 8. Маънавият асосий тушунчалар изоҳли луғати. – Т.: Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи, 2009. 9. Sattorov Sh. va b. 9-sinf Tarbiya darsligi. - T.: O'zbekiston. 2020. 10. Quronov M. va b. 6-sinf Tarbiya darsligi. - T.: G`.G`ulom. 2020. 11. Sattorov Sh. va b. 7-sinf Tarbiya darsligi. - T.: O'zbekiston. 2020. 12. Zamonov Z. va b. 8-sinf Tarbiya darsligi. - T.: Zamin nashr. 2020. **Axborot manbalari** **Axborot manbalari** http://www.edu.uz – O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi rasmiy veb sayti. http://www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumati portali. www.pedagog.uz www.cspi.uz www.pedagog.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) www.ziyonet.uz - Ziyonet axborot-ta'lim resurslari portali
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil " " dagi qarori bilan tasdiqlangan.

8.	**Fan/modul uchun ma'sul:** A.A. Yo'ldoshev - CHDPU, "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrasi o'qituvchisi.
9.	**Taqrizchilar:** G.G'. G'affarova - CHDPU, "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrasi professori, falsafa fanlari doktori (DSc) N.M. Akayeva - Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti "Ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrasi mudiri, p.f.b.f.d. (PhD), dotsent